

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D. a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D. a Mgr. Petra Šebka v právní věci

žalobkyně: Z. H.
bytem Š. 12, B.

proti
žalované: Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky
sídlem Orlická 4, Praha 3

o žalobě proti rozhodnutí rozhodčího orgánu žalované ze dne 14.12.2016,
č. RO/3698+3699/
16/Mi, sp.zn. 7212020615, S-VZP-12-00766276-D952,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Shrnutí podstaty věci

1. Žalobkyně se domáhá zrušení rozhodnutí rozhodčího orgánu žalované ze dne 14.12.2016, č. RO/3698+3699/16/Mi, sp.zn. 7212020615, S-VZP-12-00766276-D952, kterým byly změněny platební výměry vydané dne 10.5.2012 krajskou pobočkou žalované pro Jihomoravský kraj, územní pracoviště Brno-město, pod č. 4241200559 a č. 2141200665, jimiž byla žalobkyni podle § 15 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, uložena povinnost zaplatit dlužné pojistné ve výši 72 262 Kč a podle § 18 odst. 1 citovaného zákona uložena povinnost zaplatit penále ve výši 68 332 Kč. Rozhodčí orgán snížil částku dlužného pojistného na 64 800 Kč a částku penále na 57 621 Kč (výrok I.) a zamítl žádost žalobkyně o odstranění tvrdosti ve věci povinnosti zaplatit penále (výrok II.).
2. V dané věci (o odvolání žalobkyně proti platebním výměrům ze dne 10.5.2012) žalovaná rozhodovala již po několikáté. Nejprve (rozhodnutím ze dne 20.6.2012, č.j. 3168,3169/12/Mi) odvolání žalobkyně proti těmto platebním výměrům rozhodčí orgán žalované zamítl (výrok I.) a výrokem II. nevyhověl žádosti žalobkyně o odstranění tvrdosti ve věci povinnosti zaplatit penále.
3. Žaloba, kterou žalobkyně proti tomuto rozhodnutí podala, byla rozsudkem zdejšího soudu ze dne 18.2.2014, č.j. 36 Ad 13/2012-125, v části směřující proti výroku I. napadeného rozhodnutí zamítnuta a v části směřující proti výroku II. odmítnuta.
4. Nejvyšší správní soud však rozsudkem ze dne 22.5.2014, č.j. 4 Ads 67/2014-49, rozsudek zdejšího soudu ze dne 18.2.2014 zrušil, stejně jako rozhodnutí žalované ze dne 20. 6. 2012. Dospěl totiž k závěru, že k části nedoplatků pojistného za měsíce říjen 2006 až březen 2012 uplynula prekluzivní lhůta pro jejich předepsání, „*neboť ohledně dlužného pojistného od října 2006 do března 2007 došlo k zániku tohoto práva*“. Žalobkyni tak mělo být předepsáno dlužné pojistné nižší. Naopak v případě nedoplatků pojistného za období duben až červen 2007 k zániku práva na předepsání dlužného pojistného nedošlo. Pokud jde o rozhodnutí o odstranění tvrdosti, tak i to podle názoru Nejvyššího správního soudu podléhá soudnímu přezkumu a žaloba proti němu tak nemohla být odmítnuta.
5. Rozhodčí orgán žalované tak ve věci rozhodoval znovu a rozhodnutím ze dne 11.6.2014, č.j. RO/2228,2229/14/Mi, sp.zn. 7212020615, předmětné platební výměry změnil tak, že žalobkyni uložil povinnost zaplatit dlužné pojistné ve výši 64 800 Kč a penále ve výši 57 621 Kč. V souladu se zrušovacím rozhodnutím Nejvyššího správního soudu totiž dovodil, že dlužné pojistné za období říjen 2006 až březen 2007 již nemůže být předepsáno, neboť marně uplynula prekluzivní lhůta. Žádosti o odstranění tvrdosti (žádosti o prominutí penále) žalovaná nemohla vyhovět, neboť žalobkyně pojistné dosud nezaplatila. Právě zaplacení dlužného pojistného je přitom podle § 53a odst. 2 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, podmínkou vyhovění žádosti.
6. I proti tomuto rozhodnutí však žalobkyně podala žalobu. Zdejší soud pak rozsudkem ze dne 17.8.2016, č.j. 36 Ad 51/2014-88, rozhodnutí rozhodčího orgánu žalované zrušil, neboť nemohl přezkoumat, zda žalovaná správně odečetla odpovídající prekludované částky pojistného; příloha rozhodnutí (tj. „vyúčtování správné výše dlužného pojistného a

penále“) totiž nebyla součástí správního spisu. Soud tak nemohl posoudit, zda žalovaná správně vyměřila pojistné.

7. Žalovaná následně vydala nyní napadené rozhodnutí.

II. Shrnutí procesního postoje žalobkyně

8. Žalobkyně namítá, že za dobu vyměření dlužného pojistného nebyla nikde zaměstnána a je „sociálně slabší osoba“, neboť nemá žádný příjem. Podle žalobkyně může platit pojištění jen někdo, kdo nějaký příjem má. Žalobkyně příjem nemá, nemůže tedy pojistné ani penále zaplatit. Podle žalobkyně je také „promlčeno více“ než uvádí žalovaná v napadeném rozhodnutí. Žalobkyně také zdůrazňuje, že penále neodpovídá výši dlužného pojistného. Nesouhlasí ani s tím, že běh prekluzivní lhůty byl v daném případě přerušen úkonem ze dne 26.4.2012 (doručením oznámení o zahájení správního řízení), neboť v něm nebyla uvedena přesná výše nedoplatku. Toto oznámení navíc žalobkyně obdržela až v dubnu a podle jejího názoru tak mělo být prekludováno i pojistné za měsíc duben. V oznámení nebylo uvedeno vyúčtování, které by se vztahovalo k celému období (od 11.10.2006 do 20.4.2012), a je zde také chybně uvedena částka dlužného pojistného (71 262 Kč) i penále (68 332 Kč). Nejednalo se tedy o úkon přerušující lhůtu. Žalobkyně dále zdůrazňuje, že nebylo její vinou, že neměla žádný příjem a nemohla tak platit pojistné. Nesouhlasí tedy se stanovením penále, které považuje za nemorální. Domnívá se, že jí mělo být proto penále prominuto.
9. V doplnění žaloby žalobkyně poukázala na několik rozhodnutí správních soudů, z nichž podle žalobkyně plyne, že oznámení o zahájení správního řízení nebylo úkonem přerušujícím prekluzivní lhůtu.
10. S ohledem na výše uvedené žalobkyně považuje napadené rozhodnutí za nezákonné a navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Na svém procesním stanovisku žalobkyně setrvala po celou dobu řízení před zdejším soudem.

III. Shrnutí procesního postoje žalované

11. Žalovaná ve svém vyjádření se žalobou nesouhlasí, podrobně se vypořádává se žalobními námitkami a odkazuje na obsah napadeného rozhodnutí a argumenty v něm uvedené. Žalobu navrhuje zamítnout jako nedůvodnou a na svém procesním stanovisku setrvala během celého řízení před soudem.

IV. Posouzení věci

12. Žaloba byla podána včas (§ 72 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního /dále jen „s.ř.s.“/), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
13. Soud napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.) podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodování žalované a dospěl k závěru, že žaloba je nedůvodná.
14. Soud rozhodoval bez jednání za splnění podmínek dle § 51 odst. 1 s.ř.s.
15. Žalobkyně předně namítá, že je osobou bez příjmů a že tedy žádné pojistné platit nemůže.
16. Jak již ale uvedl Nejvyšší správní soud ve shora popsáném rozsudku ze dne 22.5.2014, č.j. 4 Ads 67/2014-49, „... zdravotně pojištěny jsou osoby, které mají trvalý pobyt na území České republiky. Plátcí pojistného jsou pojištěnci, zaměstnavatelé a stát. Pojištěnec je plátcem

pojistného, pokud je zaměstnancem, osobou samostatně výdělečně činnou nebo má na území České republiky trvalý pobyt, avšak není zaměstnancem ani osobou samostatně výdělečně činnou a není za něj plátcem pojistného stát, pokud uvedené skutečnosti trvají po celý kalendářní měsíc (§ 2 odst. 1 písm. a/, § 4 a § 5 zákona č. 48/1997 Sb.). Osoba bez zdanitelných příjmů platí pojistné na účet příslušné zdravotní pojišťovny za celý kalendářní měsíc, přičemž pojistné je splatné od prvního dne kalendářního měsíce, za který se platí, do osmého dne následujícího kalendářního měsíce (§ 10 zákona č. 592/1992 Sb.). Podle platné právní úpravy tedy může být v určitých případech plátcem pojistného také osoba s trvalým pobytem na území České republiky, která nemá žádné zdanitelné příjmy. Tato skutečnost přitom není v rozporu s ústavním právem na ochranu zdraví a na zdravotní péči, které je zakotveno v čl. 31 Listiny základních práv a svobod. Znění § 7 odst. 1 zákona č. 48/1997 Sb. totiž obsahuje široký okruh pojištěnců, za něž je plátcem pojistného stát a do něhož náležejí i skupiny osob bez zdanitelných příjmů, kupříkladu uchazeči o zaměstnání či poživatelé dávek pomoci v hmotné nouzi ...“.

17. Jestliže tedy žalobkyně, která nebyla zaměstnankyní ani osobou samostatně výdělečně činnou, nevyužila dostupné možnosti, aby za ni bylo placeno pojistné ze státního rozpočtu, byla oprávněně a zároveň ústavně konformně zařazena v registru pojištěnců a měla povinnost platit pojistné, i kdyby skutečně v rozhodné době neměla žádné příjmy. Tato námitka tedy důvodnou shledána nebyla.
18. Žalobkyně dále nesouhlasí s vyměřenou výší pojistného. Domnívá se, že byla promlčena (prekludována) vyšší částka pojistného. I k této otázce se však vyslovil Nejvyšší správní soud ve shora popsáném rozsudku ze dne 22.5.2014, č.j. 4 Ads 67/2014-49.
19. Podle § 15 odst. 1 věty první a druhé zákona č. 592/1992 Sb. jsou plátcí pojistného povinni doplatit dlužné pojistné, přičemž doplatek je splatný na účet zdravotní pojišťovny, u které byla osoba pojištěna v období, za něž dluží pojistné. Právo předepsat dlužné pojistné se však podle § 16 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., ve znění účinném do 30. 11. 2011, promlčuje za pět let ode dne splatnosti a byl-li proveden úkon ke zjištění výše pojistného nebo jeho vyměření, plyne nová promlčecí lhůta ode dne, kdy se o tom plátce pojistného dozvěděl.
20. Podle § 16 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., ve znění účinném od 1.12.2011, se právo předepsat dlužné pojistné promlčuje za 10 let ode dne splatnosti, přičemž i podle této aktuální právní úpravy plyne nová promlčecí lhůta ode dne, kdy se plátce pojistného dozvěděl o úkonu směřujícím ke zjištění výše pojistného nebo jeho vyměření. Pokud však právo předepsat dlužné pojistné vzniklo před 1.12.2011, postupuje se podle § 16 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., ve znění účinném do tohoto dne (čl. IV. bod 1 zákona č. 298/2011 Sb.).
21. Nebylo-li pojistné zaplaceno ve stanovené lhůtě anebo bylo-li zaplaceno v nižší částce, než ve které mělo být zaplaceno, je podle § 18 odst. 1 věty první zákona č. 592/1992 Sb. plátce pojistného povinen platit penále ve výši 0,05 % dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém některá z těchto skutečností trvala. Pokud jde o splatnost a promlčení penále, postupuje se stejně jako u pojistného (§ 19 zákona č. 592/1992 Sb.).
22. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozsudku ze dne 22.5.2014, č.j. 4 Ads 67/2014-49, „... v dané věci ještě před pravomocným předepsáním dlužného pojistného i za období od října 2006 do června 2007 došlo dne 26. 4. 2012 ve smyslu § 16 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb., ve znění účinném do 30. 11. 2011, k přerušení prekluzivní lhůty. Ta tedy marně uplynula jen ve vztahu k nedoplatkům pojistného za říjen 2006 až březen 2007, neboť

doba mezi jejich splatností a dnem 26. 4. 2012 přesáhla pět let. Naopak nedoplatky pojistného za duben až červen 2007 se staly splatnými ve dnech 9. 5. 2007, 8. 6. 2007 a 9. 7. 2007, od nichž do dne 26. 4. 2012 ještě pětiletá prekluzivní lhůta neuplynula, a proto v těchto případech k zániku práva na předepsání dlužného pojistného nedošlo. Žalovaná i krajský soud tedy pochybily, když dospěly k závěru, že ve vztahu ke všem nedoplatkům pojistného za měsíce říjen 2006 až březen 2012 neuplynula prekluzivní lhůta pro jejich předepsání, neboť ohledně dlužného pojistného od října 2006 do března 2007 došlo k zániku tohoto práva. Stěžovatelce (žalobkyni) tak nemělo být v dané věci předepsáno dlužné pojistné ve výši 71.262 Kč, nýbrž v odpovídající nižší částce“.

23. Z uvedeného plyne, že se Nejvyšší správní soud v daném případě jednoznačně vyslovil i k otázce prekluze a dovedil, že k prekluzi došlo v případě pojistných za období od října 2006 do března 2007, zatímco od dubna 2007 dále bylo pojistné předepsáno v zákonné lhůtě a není tedy prekludováno. Ani tato námitka tedy nemohla být shledána důvodnou.
24. Žalobkyně dále nesouhlasí s tím, že běh prekluzivní lhůty byl v daném případě přerušen úkonem ze dne 26.4.2012 (doručením oznámení o zahájení správního řízení), neboť v něm nebyla uvedena přesná výše nedoplatku. Na podporu svého názoru se dovolává právě rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 22.5.2014, č.j. 4 Ads 67/2014-49.
25. Zdejší soud s ní však nesouhlasí, neboť Nejvyšší správní soud právě v rozsudku, kterého se žalobkyně dovolává, postavil najisto i tuto otázku, a to opačně, než uvádí žalobkyně. Jednoznačně zde totiž uvedl, že „před právní mocí rozhodnutí o uložení povinnosti zaplatit dlužné pojistné bylo dne 26. 4. 2012 doručeno stěžovatelce oznámení o zahájení správního řízení ze dne 24. 4. 2012, č. j. OPSK-3/951/12/H. V něm byla stěžovatelka vyrozuměna, že jí bude platebním výměrem vyměřeno dlužné pojistné za období od 11. 10. 2006 do 20. 4. 2012 ve výši 71.262 Kč, které doposud neuhradila. Dlužné pojistné v této výši pak bylo skutečně stěžovatelce předepsáno nedlouho po zahájení správního řízení platebním výměrem č. 4241200559 ze dne 10. 5. 2012. (...) V nyní projednávané věci je tedy nutné oznámení o zahájení správního řízení ze dne 24. 4. 2012, č. j. OPSK-3/951/12/H, v němž byla stěžovatelce sdělena přesná částka dlužného pojistného od 11. 10. 2006 do 20. 4. 2012, považovat za úkon směřující k vyměření dlužného pojistného. Navíc přílohu tohoto oznámení tvořilo vyúčtování pojistného ze dne 24. 4. 2012, které se vztahovalo k stejnému období. Toto vyúčtování obsahuje identifikační údaje o pojištěnci, vymezení příslušného zúčtovacího období, platnou penalizační sazbu, rozpis nedoplatků pojistného za kalendářní měsíce včetně jejich výše a termínu splatnosti, položku o provedených úhradách, položku o celkové výši pohledávek ke dni splatnosti, počet dní prodlení a tomu odpovídající výši penále. Součástí tohoto vyúčtování jsou i čísla účtu, na která má stěžovatelka uhradit dlužné pojistné a penále. Vyúčtování pojistného ze dne 24. 4. 2012 tedy, oproti zmíněnému přehledu nedoplatků ze dne 20. 4. 2009, vyčíslilo v potřebném rozsahu dlužné pojistné za celé rozhodné období. Proto dne 26. 4. 2012, kdy bylo stěžovatelce doručeno oznámení o zahájení správního řízení o předepsání dlužného pojistného od 11. 10. 2006 do 20. 4. 2012, jehož součástí bylo i vyúčtování pojistného za stejné období, došlo ve smyslu § 16 odst. 1 věty druhé zákona č. 592/1992 Sb. k přerušení dosavadní prekluzivní lhůty pro předepsání jednotlivých nedoplatků pojistného a k započetí běhu lhůty nové“.
26. Nelze tedy žalobkyni přisvědčit, že doručením oznámení o zahájení správního řízení dne 26.4.2012 nedošlo k přerušení prekluzivní lhůty. Naopak, jednalo se o úkon tuto lhůtu přerušující, neboť v něm byla uvedena výše dlužného pojistného a jeho součástí bylo i vyúčtování pojistného za rozhodné období. Ze spisu (z doručenky a zejména z vyjádření žalobkyně k zahájení správního řízení) plyne, že oznámení bylo žalobkyni dne 26.4.2012 řádně doručeno. Za této situace, kdy Nejvyšší správní soud postavil najisto, že se v daném

případě o úkon přerušující prekluzivní lhůtu jednalo, nebylo třeba, aby se soud zabýval judikaturou správních soudů, na kterou žalobkyně v žalobě odkazovala. Ostatně s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 12.5.2010, č.j. 5 Ca 202/2007-39, se výslovně vypořádal v rozsudku ze dne 22.5.2014, č.j. 4 Ads 67/2014-49, přímo Nejvyšší správní soud. Ani tato námitka tedy nebyla shledána důvodnou.

27. Žalobkyně dále namítá, že penále neodpovídá výši dlužného pojistného. Tuto námitku však blíže nekonkretizovala a řádně neodůvodnila. Soud ji proto mohl přezkoumat toliko v obecné rovině. Ze správního spisu, konkrétně z napadeného rozhodnutí a z vyúčtování plateb pojistného ze dne 31.8.2016 a ze dne 15.12.2016, přitom nevyplynulo, že by penále bylo stanoveno nesprávně (v rozporu s § 18 odst. 1 zákona č. 592/1992 Sb.), ani že by neodpovídalo dlužnému pojistnému. Naopak žalovaná odečetla prekludované pojistné (6462 Kč) i prekludované penále (10 711 Kč). Nelze přitom přehlédnout, že ke dni 11.10.2006 žalobkyně nezaplatila dlužné pojistné za předchozí období ve výši 32 134 Kč, přičemž penále je počítáno i z tohoto nedoplatku (který žalobkyně nijak nezpochybnuje, přestože je tento dluh zmiňován i v napadeném rozhodnutí). Za situace, kdy žalobkyně blíže neuvedla, v čem konkrétně stanovené penále neodpovídá dlužnému pojistnému, nemohl soud tuto námitku blíže přezkoumat, neboť není na soudu, aby za žalobkyni žalobu jakkoli domýšlel a dotvářel.
28. Žalobkyně dále nesouhlasí s výrokem II. napadeného rozhodnutí, kterým byla zamítnuta její žádost o odstranění tvrdosti. Důvodem pro zamítnutí žádosti byla skutečnost, že existuje dlužné pojistné, které žalobkyně dosud nezaplatila.
29. Podle § 53a odst. 2 zákona č. 48/1997 Sb. rozhodčí orgán může odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při uložení pokuty, vyměření přírážky k pojistnému nebo předsání penále, jehož výše přesahuje 20 000 Kč.
30. Podle § 53a odst. 3 písm. a) zákona č. 48/1997 Sb. o odstranění tvrdosti nelze rozhodnout, jestliže plátce pojistného nezaplatil pojistné na zdravotní pojištění splatné do dne vydání rozhodnutí o prominutí pokuty, přírážky k pojistnému nebo penále.
31. Z uvedeného plyne, že závěr žalované o tom, že právě zaplacení dlužného pojistného je podle § 53a odst. 3 zákona č. 48/1997 Sb. podmínkou vyhovění žádosti, je v souladu se zákonem. Jinak řečeno, pokud žalobkyně dlužné pojistné nezaplatila (což žalobkyně nepopírá), nemohl rozhodčí orgán žalované ani při nejlepší vůli o odstranění tvrdosti rozhodnout jinak, neboť mu to neumožňuje zákon. Ani tato námitka tedy nebyla shledána důvodnou.
32. Žádný z uplatněných žalobních bodů tedy není důvodným a nad rámec uplatněných žalobních bodů zdejší soud nezjistil žádnou vadu, jež by způsobovala nepřezkoumatelnost či měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti. Proto žalobu jako nedůvodnou podle § 78 odst. 7 s.r.s. zamítl.

V. Náklady řízení

33. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první s.r.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, jež důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve

věci úspěch neměl. Žalobkyně nebyla ve věci úspěšná, a proto jí právo na náhradu nákladů řízení proti žalované nenáleží; to náleží žalované. Té však žádné náklady vynaložené nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto jí nebyla přiznána náhrada nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 5. prosince 2018

David Raus v.r.
předseda senátu